

Udsatterådets høringsvar til temadrøftelse om afskaffelse af hjemløshed

[16. maj 2023]

Udsatterådet takker for muligheden for at afgive høringsvar til Socialudvalgets temadrøftelse om afskaffelse af hjemløshed.

Forebyggelse af hjemløshed

Udsatterådet finder det positivt, at der er stort fokus på at forebygge hjemløshed både i overgangen til voksenlivet samt efter at tidligere hjemløse er kommet i egen bolig. Det er ligeledes positivt, at der lægges op til at civilsamfundsaktører kan få en større rolle ifm. fx bostøtte. Udsatterådet mener dog, at der er mere at hente i et stærkere samarbejde med civilsamfundet. Aktivitets- og samværstilbud bør indtænkes i indsatsen for borgeren. Ligeledes er det væsentligt at den tidligere hjemløse får hjælp til at omdanne en ny bolig til et hjem. Dette indebærer hjælp til anskaffelse af møbler som tiltaler borgeren, anskaffe nødvendige hvidevarer mv. samt hjælp til at indrette boligen og pakke ud. Dette selvfølgelig i borgerens eget tempo.

Nyt forløb på herbergerne

Udsatterådet finder det nye forløbsprogram for borgere på herberg ambitiøst men er bekymrede for, at den kraftige tidsbegrænsning vil gøre, at borgere med relativt mindre udfordringer vil blive prioriterede i boligindsatsen, da de har størst evne til at følge forløbsprogrammet. Ligeledes bemærker udsatterådet, at der er meget lidt rum til afvigelse i forløbsprogrammet, hvis borger eller sagsbehandler ikke er i stand til at følge programmet, vil der hurtigt ske et skred i tidsplanen, og rådet efterspørger en plan for hvad handlemulighederne i så fald er. For eksempel om der er mulighed for at rykke nogle af elementerne i forløbsprogrammet til efter indflytning i egen bolig.

Udsatterådet vil i denne sammenhæng igen understrege at en boligindsats for hjemløse ikke alene må bero på, at den hjemløse har taget ophold på et herberg. Der er mange hjemløse borgere som ikke ønsker at opholde sig på herberg, og i stedet er sofa- eller gadesovere. Disse borgere skal opnå samme muligheder for hurtig visitation til egen bolig, som borgere på herberg gør. Ligeledes er der borgere på herbergerne som ikke umiddelbart ønsker at fraflytte herberget, disse borgere skal ikke opleve at blive presset ud, af hensyn til kommunens budgetter.

Flere i almen bolig med bostøtte

Udsatterådet finder det positivt, at der lægges op til at flere kan modtage bostøtte når de er kommet i egen bolig. Udsatterådet er optagede af, at hjemløse og tidligere hjemløse også i fremtiden kan være med i frivillige fællesskaber og finde hjælp hos frivillige, som modvirker

ensomhed og social isolation. Når opholdet på herberget bliver kortere, er der risiko for, at der ikke bliver tid til brobygning til frivillige indsatser som kan støtte borgeren. Der er derfor et stort potentiale i at rykke denne brobygning ud til bostøttemedarbejderne. Rådet anbefaler derfor, at Socialudvalget drøfter, hvordan der kan skabes en stærk kultur og struktur blandt bostøttemedarbejderne og i den kommunale forvaltning, der understøtter brobygning og samarbejde med frivillige organisationer.

Efter Udsatterådets vurdering er inddragelse, deltagelse og involvering af mennesker i udsathed helt afgørende for at skabe sociale løsninger, som mennesker i udsathed bakker op om. Hjemløserreformen omfatter stor inddragelse af borgeren ift. beslutningen om hvorvidt bostøtten skal komme fra kommunen eller fra et ikke kommunalt herberg. Udsatterådet anbefaler i den sammenhæng

- At udvalget drøfter, hvordan det sikres at inddragelse, deltagelse og involvering har en høj kvalitet og at dette har høj prioritet fra første færd, herunder metodeudvikling og kompetenceudvikling ved behov herfor.
- At der opsamles viden om, hvorfor borgerne måtte fravælge kommunen – dette med henblik på at sikre læring og refleksion.
- At udvalget drøfter og iværksætter hurtig afklaring af, hvordan de økonomiske forhold vedr. bostøtten leveret af ikke kommunale aktører skal være. Et særligt opmærksomhedspunkt er her, hvordan det indarbejdes driftsoverenskomster for herberger drevet som selvejende institutioner.

Samarbejde med Beskæftigelses- og integrationsforvaltningen

Udsatterådet har i en årrække forsøgt at gøre både Socialudvalget og Beskæftigelses- og Integrationsudvalget opmærksomme på, at den sanktioneringspraksis ift. udsatte borgere der sker i Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen, medfører til at borgere fastholdes i hjemløshed eller i værste fald bliver hjemløse. Rådet gjorde senest opmærksom på dette i sit seneste hørings svar til "kommunens overordnede ramme for en plan for bekæmpelse af hjemløshed" i maj sidste år.

Rådet finder det derfor positivt, at der er lagt op til et tættere samarbejde med Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen, og ser frem til at denne sanktioneringspraksis helt ophører.

Flere skæve boliger

Skæve boliger er en boform som har vist sig velegnet for en væsentlig gruppe af udsatte borgere, og Udsatterådet finder det positivt, at Københavns Kommune vil søge at øge antallet af skæve boliger. Det er ligeledes positivt at alternative konstellationer af skæve boliger undersøges fx ift. skæve boliger i højden. Når der planlægges at opføre yderligere skæve boliger, bør kommunen dog også indtænke muligheden for fællesskaber, fx i form at bygge fælleshuse eller andre områder hvor beboerne kan møde hinanden og have socialt samvær.

Flere i botilbud, herunder omlægning af pladser

Udsatterådet finder det positivt at Københavns Kommune vil øge antallet af botilbudspladser, da dette har været tiltrængt længe. Rådet vil dog advare mod at sænke kapaciteten på herbergsområdet, og i stedet anbefale at herbergerne bliver benyttet til at huse gadesovere samt de hjemløse EU-borgere, som ofte opholder sig i København. Der bør investeres bredt i udsatteområdet, ikke flyttes ressourcer fra én nødvendig indsats til en anden.

Inddragelse og partnerskaber med civilsamfundet

I civilsamfundet oplever vi ofte at være borgerens første kontakt ift. at modtage hjælp til sociale udfordringer. Vi har særlige relationer til borgeren og der kan skabes tryk relationer og fællesskaber i regi af de mange civilsamfundstilbud der eksisterer i København. Derfor er et tæt samarbejde med civilsamfundet essentielt hvis kommunen vil nærme sig målsætningen om afskaffelse af hjemløshed. Udsatterådet ser derfor frem til at blive inkluderet i efterårets dialog med kommunen, og kan allerede nu sige, at selvom der er gode initiativer nævnt ifm. denne temadrøftelse, så ønsker udsatterådet et langt større og ligeværdigt samarbejde.

Grønlandere i udsatte positioner

Udsatterådet er bekendt med at Socialudvalget, ligesom Udsatterådet, er optaget af forholdene for grønlandere i socialt udsatte positioner i København. I forbindelse med dette høringsvar vil Udsatterådet derfor gerne rejse to væsentlige pointer, som bør indtænkes i arbejdet for afskaffelse af hjemløshed, særligt målrettet hjemløse grønlandere.

Først og fremmest er der en række udfordringer som er unikke for grønlandere ift. den boligsociale anvisning. Dels er tilknytningskravet en hæmsko for at komme hurtig i egen bolig. Ligeledes er diverse dokumentationskrav svære at indfri for grønlandske borgere og endelig kan grønlandske borgere "flyve under radaren" pga. sprog og kulturforskelle som afholder dem fra at kontakte kommunen. Samtidig er Grønlandske borgere overrepræsenteret i statistikkerne for socialt udsatte. Det bør derfor være et særskilt mål at grønlandere i udsatte positioner opnår bedre mulighed for at blive boliganvist.

Dernæst er det, i regi af samarbejdet mellem Socialforvaltningen og Beskæftigelses- og Integrationsudvalget, væsentligt at påpege at grønlandske borgere har alt for svært ved at opnå kontanthjælp eller lignende ydelser når de opholder sig i København. Dette tvinger nogle borgere ud i hjemløshed og fastholder dem i udsatte positioner. I værste fald (og alt for ofte) forværres deres situation efter ankomsten til København. Det bør ligeledes være et særskilt mål i samarbejdet med Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen, at Grønlandere i udsatte positioner sikres det nødvendige forsørgelsesgrundlag hurtigst muligt efter ankomst i København.

Disse, og øvrige udfordringer vedrørende grønlandere i udsatte positioner er uddybet i Justitias rapport "Retssikkerhed for Grønlandere i Udsatte Positioner i Danmark".

Herudover kan det bekymre Udsatterådet, hvordan implementeringen af den nye lovgivning på hjemløseområdet vil påvirke socialforvaltningens praksis ift. grønlændere i udsatte positioner. Når det fx ikke er muligt at søge refusion for grønlandske borgeres ophold på københavnske herberger, og incitamentsstrukturen bag de 3 måneders ophold på herberg dermed er sat ud af kraft, kunne det føre til en praksis hvor grønlandske borgere nedprioriteres i boligindsatsen.

På vegne af Udsatterådet i Københavns Kommune

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Peter Juul', written in a cursive style.

Peter Juul, formand